

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

KOMUNIKAT PRASOWY nr 148/21

Luksemburg, 2 września 2021 r.

Wyrok w sprawie C-350/20

O.D. i in./Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS)

Obywatele państw trzecich posiadający jedno zezwolenie na pracę uzyskane na mocy włoskiego ustawodawstwa transponującego dyrektywę Unii mają prawo do korzystania z ustanowionych w uregulowaniach włoskich zasiłku z tytułu urodzenia dziecka i zasiłku macierzyńskiego

Organy włoskie odmówiły przyznania zasiłku z tytułu urodzenia dziecka i zasiłku macierzyńskiego kilku obywatelom państw trzecich przebywającym zgodnie z prawem we Włoszech, którzy posiadają jedno zezwolenie na pracę uzyskane na mocy ustawodawstwa włoskiego transponującego dyrektywę 2011/98¹. Odmowę tę uzasadniono okolicznością, że – wbrew wymogom przewidzianym w ustawie nr 190/2014 i dekreście ustawodawczym nr 151/2001 – osoby te nie posiadają statusu rezydenta długoterminowego.

Na mocy ustawy nr 190/2014, w której ustanowiono zasiłek z tytułu urodzenia dziecka na każde urodzone lub przysposobione dziecko, zasiłek ten jest wypłacany comiesięcznie obywatelom włoskim, obywatelom pozostałych państw członkowskich oraz obywatelom państw trzecich posiadającym zezwolenie na pobyt dla rezydentów długoterminowych w celu promowania dzietności i uczestniczenia w pokrywaniu kosztów jej wsparcia. W dekreście ustawodawczym nr 151/2001 przyznano możliwość skorzystania z zasiłku macierzyńskiego na każde dziecko urodzone od dnia 1 stycznia 2001 r. lub każdego małoletniego umieszczonego w rodzinie preadopcyjnej lub przysposobionego bez stosowania procedury preadopcyjnej, kobietom zamieszkującym we Włoszech, które są obywatelkami tego państwa członkowskiego lub innego państwa członkowskiego Unii lub posiadają zezwolenie na pobyt dla rezydentów długoterminowych.

Zainteresowani obywatele państw trzecich zaskarżyli tę odmowę przed sądami włoskimi. W ramach tych sporów Corte suprema di cassazione (sąd kasacyjny, Włochy), stwierdzając, że reżim prawny zasiłku z tytułu urodzenia dziecka narusza w szczególności szereg przepisów włoskiej konstytucji, skierował zapytanie do Corte costituzionale (trybunału konstytucyjnego, Włochy) dotyczące zgodności z konstytucją ustawy nr 190/2014 w zakresie, w jakim uzależniono w niej przyznanie zasiłku z tytułu urodzenia dziecka obywatelom państw trzecich od posiadania statusu rezydenta długoterminowego. Z tych samych względów do Corte costituzionale skierowano także pytanie w przedmiocie zgodności z konstytucją dekretu ustawodawczego nr 151/2001, dotyczącego zasiłku macierzyńskiego.

Wskazując, że zakaz arbitralnej dyskryminacji oraz ochronę macierzyństwa i dzieci, zapewnione we włoskiej konstytucji, należy interpretować w świetle wiążących wskazówek zawartych w prawie Unii, Corte costituzionale zwrócił się do Trybunału o uściślenie zakresu prawa dostępu do świadczeń zabezpieczenia społecznego uznanego w art. 34 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej („karta”) oraz prawa do równego traktowania w dziedzinie zabezpieczenia

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/98/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie procedury jednego wniosku o jedno zezwolenie dla obywateli państw trzecich na pobyt i pracę na terytorium państwa członkowskiego oraz w sprawie wspólnego zbioru praw dla pracowników z państw trzecich przebywających legalnie w państwie członkowskim (Dz.U. 2011, L 343, s. 1).

społecznego przyznanego pracownikom z państw trzecich² w art. 12 ust. 1 lit. e) dyrektywy 2011/98.

W wyroku wydanym w składzie wielkiej izby Trybunał potwierdził prawo obywateli państw trzecich posiadających jedno zezwolenie do korzystania, zgodnie z art. 12 ust. 1 lit. e) dyrektywy 2011/98, z ustanowionych w uregulowaniach włoskich zasiłku z tytułu urodzenia dziecka i zasiłku macierzyńskiego.

Ocena Trybunału

W pierwszej kolejności Trybunał uściślił – biorąc pod uwagę, że w art. 12 ust. 1 lit. e) dyrektywy 2011/98 skonkretyzowano prawo dostępu do świadczeń zabezpieczenia społecznego ustanowione w art. 34 ust. 1 i 2 karty – że należy rozpatrzyć kwestię dotyczącą zgodności uregulowań włoskich z prawem Unii w świetle samej dyrektywy.

W drugiej kolejności, ponieważ zakres stosowania tego przepisu dyrektywy, w którym odesłano do rozporządzenia nr 883/2004³, został określony w tym ostatnim rozporządzeniu, Trybunał rozpatrzył, czy sporne zasiłek z tytułu urodzenia dziecka i zasiłek macierzyński stanowią świadczenia objęte działami zabezpieczenia społecznego wymienionymi w art. 3 ust. 1 tego rozporządzenia.

W odniesieniu do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka, Trybunał wskazał, że zasiłek ten jest przyznawany automatycznie gospodarstwu domowemu spełniającym określone obiektywne kryteria zdefiniowane w prawie, bez jakiegokolwiek indywidualnej i uznaniowej oceny osobistych potrzeb wnioskodawcy. Chodzi o świadczenie pieniężne, którego celem jest zwłaszcza zmniejszenie – za pomocą wkładu publicznego w budżet rodzinny – kosztów wynikających z utrzymania urodzonego lub przysposobionego dziecka. Trybunał wywiódł z powyższego, że zasiłek ten stanowi świadczenie rodzinne w rozumieniu art. 3 ust. 1 lit. j) rozporządzenia nr 883/2004.

Odnosnie do zasiłku macierzyńskiego, Trybunał wskazał, że jest on przyznawany przy uwzględnieniu – poza brakiem dodatku macierzyńskiego związanego ze stosunkiem pracy pracownika lub z wykonywaniem wolnego zawodu – dochodów danego gospodarstwa domowego, do którego należy matka, na podstawie określonego w prawie obiektywnego kryterium, a mianowicie wskaźnika sytuacji ekonomicznej, bez możliwości uwzględnienia przez właściwy organ innych okoliczności osobistych. Ponadto zasiłek ten odnosi się do działu zabezpieczenia społecznego, o którym mowa w art. 3 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 883/2004.

Trybunał stwierdził, że zasiłek z tytułu urodzenia dziecka i zasiłek macierzyński są objęte działami zabezpieczenia społecznego, w odniesieniu do których obywatele państw trzecich wskazani w art. 3 ust. 1 lit. b) i c) dyrektywy 2011/98 korzystają z prawa do równego traktowania ustanowionego w tej dyrektywie.

Biorąc pod uwagę okoliczność, że Włochy nie skorzystały z przyznanej w tej dyrektywie państwom członkowskim możliwości ograniczenia równego traktowania⁴, Trybunał stwierdził, że uregulowanie krajowe wykluczające przyznanie obywatelom państw trzecich wspomnianych zasiłków nie jest zgodne z art. 12 ust. 1 lit. e) tej dyrektywy.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii.

² Pracowników tych wskazano w art. 3 ust. 1 lit. b) i c) wspomnianej dyrektywy, a mianowicie, po pierwsze, obywateli państw trzecich przyjętych w państwie członkowskim w celach innych niż wykonywanie pracy, którym przyznano prawo do pracy i którzy posiadają dokument pobytowy zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1030/2002 z dnia 13 czerwca 2002 r. ustanawiającym jednolity wzór dokumentów pobytowych dla obywateli państw trzecich (Dz.U. 2002, L 157, s. 1), i po drugie, obywateli państw trzecich przyjętych w państwie członkowskim w celu wykonywania pracy w tym państwie.

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. 2004, L 166, s. 1; sprostowanie Dz.U. 2013, L 188, s. 10).

⁴ Taką możliwość przewidziano w art. 12 ust. 2 lit. b) dyrektywy 2011/98.

Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793